

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Koningin

**Bestuur, Democratie en
Financiën**
Ontwikkeling bestuurlijke
organisatie

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
2012-0000362833

Datum 25 juni 2012

Betreft Aanvraag derde periodieke beschouwing naar de interbestuurlijke
verhoudingen

In de Bestuursafspraken 2011-2015 hebben het kabinet, het Interprovinciaal overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW) afgesproken elke vier jaar een verzoek aan de Raad van State te doen tot het uitbrengen van een beschouwing naar de Staat van de interbestuurlijke verhoudingen, in principe halverwege de kabinetsperiode. Deze bestuursafpraak vloeit voort uit de Code interbestuurlijke verhoudingen waarin een tweejaarlijkse beschouwing was afgesproken.

De betrokken partijen waarderen de beschouwingen van de Raad van State zeer, maar vrezen dat bij een tweejaarlijkse beschouwing deze elkaar te snel opvolgen, waardoor opvolging van de aanbevelingen van de beschouwing nog onvoldoende zichtbaar gemaakt kan worden. De voorkeur voor een beschouwing halverwege de kabinetsperiode betekent dat het - indien gewenst - mogelijk is bij te sturen. Een aanvraag per vier jaar sluit goed aan bij deze overwegingen.

Ik realiseer me dat deze beschouwing aan de start van de nieuwe kabinetsperiode zal verschijnen. Om het nieuwe kabinet optimaal te laten profiteren van de beschouwing en de aanbevelingen van de Raad, stel ik het zeer op prijs de beschouwing uiterlijk eind 2012 te ontvangen.

Een andere wijziging betreft de aanvragende partijen, waaraan de Unie van Waterschappen is toegevoegd.

Voortvloeiend hieruit verzoek ik, mede namens de besturen van het IPO, de VNG en de UvW, de derde periodieke beschouwing over interbestuurlijke verhoudingen op te stellen. Deze beschouwing wordt uitgebracht in een tijd waarin de overheid voor grote uitdagingen wordt geplaatst, onder meer door de bezuinigingen en de decentralisaties. Wanneer bezuinigingen en decentralisatie gelijktijdig plaatsvinden, wordt de potentiële druk op de interbestuurlijke verhoudingen groter. Daar komt het streven naar een kleinere, compacte overheid bij. Deze gecombineerde opgave vraagt iets van de bestuurskracht van de verschillende bestuurslagen, maar hieruit volgt ook een beroep op de burger.

De wijze waarop de overheden gezamenlijk invulling geven aan deze opgaven en de erkenning voor elkaars positie en verantwoordelijkheden zijn daarbij buitengewoon

belangrijk. Rijk, IPO, VNG en UvW hebben getracht met de Bestuursafspraken 2011-2015 invulling te geven aan deze opgave.

Datum
25 juni 2012

Kenmerk
2012-0000362833

Deze uitdagingen maken een beschouwing naar de interbestuurlijke verhoudingen waardevol. Uiteraard heeft de Raad de rol een eigen en onafhankelijk oordeel te geven over de interbestuurlijke verhoudingen en daarmee de beschouwing op elgen wijze in te richten. Het kabinet en de besturen van IPO, VNG en UvW zouden wel graag zien dat de Raad in de beschouwing aan een aantal onderwerpen aandacht besteedt, gebaseerd op de bovengenoemde opgaven waar de overheden nu voor geplaatst worden. Partijen hebben daarbij de volgende onderwerpen in gedachten:

1) Zoals eerder opgemerkt zijn de uitdagingen voor de overheid als geheel momenteel groot. Dat maakt het belangrijk om niet alleen op een goede wijze met elkaar om te gaan, maar ook inhoudelijk elkaars gelijkwaardige, autonome positie te respecteren. Anders kan geen goede invulling worden gegeven aan de natuurlijke spanningen die de Raad in de eerste beschouwing heeft beschreven. Via de Bestuursafspraken 2011-2015 hebben kabinet, IPO, VNG en UvW hier voor deze kabinetsperiode invulling aan willen geven. Heeft de Raad in dit kader nog aanbevelingen aan de aanvragende partijen?

2) In de tweede periodieke beschouwing heeft de Raad een vijftiental aanbevelingen gedaan. Daarbij gaat het om aanbevelingen als het onverkort naleven van artikel 2 Financiële-verhoudingswet, geen nieuw specifiek interbestuurlijk toezicht, fasering aanbrengen in decentralisatievoornemens en het niet koppelen van bestuurskracht aan schaalgrootte. In de Bestuursafspraken 2011-2015 is een aantal omgangsvormen afgesproken tussen de overheden, in paragraaf 3.1. Voor een groot deel volgen deze op de omgangsvormen uit de eerdere Code interbestuurlijke verhoudingen en liggen ze in het verlengde van de aanbevelingen van de Raad uit de tweede periodieke beschouwing. In deze paragraaf zijn tussen Rijk, IPO, VNG en UvW afspraken gemaakt over onder meer:

- Een zo groot mogelijke beleidsvrijheid, financiering via de algemene uitkering, geen specifiek interbestuurlijk toezicht en alleen noodzakelijk informatievragen;
- Een argumentatieplicht voor het Rijk bij het centraal beleggen van taken;
- Uitvoerbaarheid van beleid staat voorop;
- Afstemming rond beleidsvoornemens;
- Inzicht in de financiële en bestuurlijke consequenties bij beleidsvoornemens die relevant zijn voor de medeoverheden, waaronder een toets aan de spelregels voor interbestuurlijke informatie;
- Een nadere uitwerking van het actieplan Europa en binnenlands bestuur (positie mede overheden in proces besluitvorming EU);
- Het horen van de medeoverheden bij een kabinets(in)formatie; en
- Het houden van een Overhedenoverleg snel na de start van een nieuw kabinet.

Zijn deze omgangsvormen een goede waarborg voor de interbestuurlijke verhoudingen, de aanbevelingen uit de tweede periodieke beschouwing en een goede wijze om invulling te geven aan de natuurlijke spanningen waar de Raad in de eerste periodieke beschouwing op is ingegaan? Hoe kijkt de Raad in dit kader aan tegen de mate van beleidsvrijheid die medeoverheden na decentralisatie krijgen?

3) De profielen voor rijk, provincies, gemeenten en waterschappen in de Bestuursafspraken 2011-2015 en de Visie binnenlands bestuur en de decentralisatieoperatie van dit kabinet, passen in het streven de bestuurlijke drukte

te verminderen en brengen daarmee ook een compactere overheid dichterbij. Tegelijkertijd worden de opgaven voor provincies, gemeenten en waterschappen vergroot door middel van decentralisaties. Tevens zijn er afspraken gemaakt over de bovenlokale uitvoering van de decentralisaties. Heeft de Raad beelden bij het vervolg op deze ontwikkeling en de betekenis daarvan voor de werking en inrichting van het openbaar bestuur op de middenlange termijn werking?

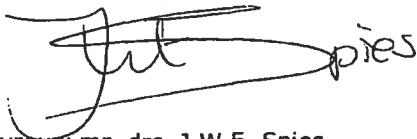
Datum
25 juni 2012
Kenmerk
2012-0000362833

Kabinet, IPO, VNG en UvW zeggen alle medewerking toe aan de Raad van State, zowel schriftelijk als mondeling.

Hierbij moge ik U verzoeken deze aanvraag voor een derde periodieke beschouwing over de interbestuurlijke verhoudingen, op grond van artikel 17 lid 2 van de Wet op de Raad van State, aan de Raad van State voor te leggen en de Raad te machtigen zijn beschouwing rechtstreeks aan mij te zenden.

Daarbij verzoek ik U tevens de Raad te willen verzoeken toestemming te geven om de inhoud van de beschouwing te mogen delen met de voorzitters van IPO, VNG en UvW. Gelet op het karakter van de beschouwing acht ik het wenselijk met hen te kunnen overleggen over de inhoud van de beschouwing voordat het kabinet met een eigen reactie komt.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Mevrouw mr. drs. J.W.E. Spies

